

La terminologia en occitan: doas experiéncias de reviradas de logicials

1. Terminologia e estandardizacion

Mantes renaissentistas veson la terminologia coma la cima del refinament lingüistic e coma la veirina de la modernitat de la lenga. Solid, es un instrument emblematic adequat per demostrar qu'en occitan se pòt parlar de tot. Sens contestar l'interès d'aquela amira, la cal relativizar en ramentar doas evidéncias.

a) La foncion de la terminologia es de facilitar la comunicacion tecnica dins de domenis especializats, donc a d'èstre univòca e explicita: per un concèpte (significat), un tèrme (significant). Aquò's un foncionament pas gaire natural dins lo lengatge, que fonciona subretot amb d'escambis verbals ont se fa servir de contunh l'ambigüitat, la polisèmia e l'economia. Lo contèxt o la situacion permeton d'i compensar çò implicit e çò fosc.

b) Per una lenga subordenada coma l'occitan, que subís de mai en mai lèu la substitucion e l'apauriment de sas estructuras, la prioritat es de repertoriar, salvar, assoldar e completar aquelas estructuras abans qu'una granda part d'elas desapareisca amb los darrièrs locutors primaris. Per astre, ja tenèm de fonts consistentas coma lo TDF (*Lo Tresaur dau Felibritge*) de Mistral, de monografias, de recuèlhs, d'atlasses e de bancas de donadas que permetrián de salvar una bona part de las estructuras, contràriament a d'autres lengas mens astrugas. Pr'aquò aquel còrpus es pas ordenat d'un biais pedagogic, armonizat e sintetic. Los quites especialistas pòdon pas consultar facilament l'ensem d'aquelas donadas. Aital la poblacion pòt pas accedir facilament a totas las estructuras lingüisticas e es encara dificil, dins aquelas condicions, de concebre tecnicament una estrategia massissa de recuperacion sociala de la lenga. Dich autrament, l'occitan es pas encara pro estandardizat (e mantes renaissentistas, lingüistas incluses, sabon pas qu'es aquò d'aquí la foncion de l'estandardizacion d'una lenga subordenada: ordenar las estructuras, las compilar, las completar e las far accessibles a la comunitat lingüistica).

Doncas, ara per ara, la terminologia deuriá pas èsser una prioritat. Sens l'estandardizacion prèvia de la gramatica e del lexic de basa, es impossible de bastir una terminologia establa e foncionala. Sèm condemnats a concebre lo prètzhfach dins l'òrdre seguent: 1° acabar e completar l'estandardizacion e bastir un material pedagogic per metre las estructuras a posita de la poblacion, mai que mai en elaborar *scientificament* los recuèlhs essencials que son los dictionaris (lexicografia) e las gramaticas (gramaticografia); 2° un còp aquelas fondacions establidas, desvolopar de produches derivats, coma per exemple la terminologia.

2. Los logicials liures e las lengas subordenadas

En essent pausadas aquelas precaucions, presenti aici una aventura terminologica qu'a començat en 2003 dins l'encastre de l'establiment d'ensenhament superior Aprene (ont se fa la formacion iniciala dels regents de las escòlas Calandretas). La tòca es de revirar en occitan de logicials liures per fin que los ordenadors "parlen" en occitan, al pus mai. Amb l'encoratjament del director Felip Hammel, una còla s'es constituïda amb de collaborators exteriors —l'informatician Brunon Gallart e l'animatritz de ràdio Melania Laupies— e de

salariats d'Aprène —Mòni Allaya e ieu. Tanben i aguèt al començament la participacion del jornalista Estève Cròs. Aquela còla es encara informala mas un encastre mai institucional la poiriá “aculhir” dins un avenidor pròche (se parla d'un partenariat entre lo Gidilòc e Aprène). Ara per ara, dos logicials liures son sul taulièr:

- Spip (“Système de Publication Pour l’Internet”, sit: www.spip.net)¹, en francés a l’origina, a per tòca de facilitar la gestion collectiva dels sits web. S’es desvolopat a partir d’una comanda del jornal francés *Le Monde Diplomatique* que ten d’edicions dins de païses diferents e qu’a besonh de gerir de sits multilingües. Lo nuclèu dels desenvolopaires d’Spip aculhís totes los colaboradors que vòlgan adaptar lo sistèma dins quina lenga que siá. Lo nombre de cadenas de revirar es pro modèst e nos a permés de faire sèt versions occitanas coordenadas, especialament al nivèl terminologic, segon los sèt estandards regionals qu’ai prefigurats dins ma tèsi: gascon, lemosin, auvernhat, vivaroalpenc, provençal niçard², provençal general e lengadocian (Sumien 2004). Dins lo sit d’Spip, mantes articles e paginas se pòdon consultar en occitan. Ara tot lo logicial de basa es disponible en occitan mas devèm revirar las actualizacions regularas e d’unes articles de presentacion.

- OpenOffice (exactament: OpenOffice.org, abreuhat OO, sit: www.openoffice.org), es una *seguida burotica* (comprenent un tractament de tèxt, un taulador, de foncions de dessenh, de diapositivas, etc) que l’entrepresa americana Sun Microsystems l’a iniciada en anglés. Amb OpenOffice, Sun vòl far concurréncia a la seguida Microsoft Office, qu’es un logicial propietari. Nòstra còla a rebut l’ajuda tecnica de las còlas OpenOffice que trabalhan en catalan —dins l’associacion Softcatalà— e en francés. Brunon Gallart, amb sos talents informatics, es a trabalhar especialament sus un corregidor ortografic occitan que s’intègra al tractament de tèxt: aquel aspècte informatic se deurà completar amb un contengut lingüistic que sèm a assajar. Una forma definitiva del corregidor aquel se deurà elaborar en armonia amb lo futur *Diccionari ortografic* que Josiana Ubaud prepara al Gidilòc. OpenOffice ten una massa gigantesca de cadenas e son occitanizacion es pas encara acabada ni accessible pel public. A causa d’aquela quantitat de trabalh, per ara, podèm revirar lo logical sonque dins una version, l’occitan larg general (de basa lengadociana).

Un tresen logicial liure, lo navegador Firefox, que la fondacion Mozilla l’a creat en anglés, tanben començam de l’adaptar en occitan. Es una alternativa al logicial propietari Microsoft Explorer.

L’interès dels logicials liures es que son accessibles tant pels informaticians que los vòlon desvolopar coma pels reviraires que los vòlon aclimatar a una lenga nòva. L’accès se fa a gratis. Es una escasença bèla per equipar las lengas subordenadas en aisinas informaticas³. Los logicials propietaris, coma los de Microsoft, se pòdon revirar solament en pagar de dreches exorbitants: las traduccions de Microsoft Office en catalan, en basco e en galèc son estadas possiblas solament a través de la negociacion e del finançament de las regions autonòmas.

3. Belugas e illusions de la terminologia

La terminologia es encara una disciplina pro nòva dins los estudis occitans. S’explica aisit pel retard general de la lingüistica aplicada dins nòstra lenga. Aquel lo devèm a una diglossia fòrta e a una manca d’ambicion sociolingüistica per despassar aquela situacion. Los

¹ L’abreviacion *Spip*, e mai s’es inexacta, permet de justificar l’esquiròl que simboliza lo logicial, a mai evòca l’esquiròl de benda dessenhada, companh d’Spirou e Fantasio.

² De fach, i a doas versions niçardas d’Spip: 1° una version codificada e estandardizada nommada “niçard larg”: es la qu’assumissèm e preconizam dins la formacion a Aprène; 2° una version non normativa d’un desenvolopaire independent, nommada “niçard” tot cort. Las doas versions son en grafia classica.

³ Una experiéncia pro marrida, e mai se pòt aver qualque meriti simbolic, es la version occitana del cercador Google: es clafida d’errors gramaticals e lexicalas. Revèrta la dòsi excessiva d’amatorisme qu’afècta los renaissentistas e qu’empacha encara l’occitan de foncionar coma una lenga normala.

assages de terminologies son apareguts sonque dempuèi lo Temps Tres⁴ e n'ai fach una analisi brèva (Sumien 2004: 760-764). D'unes que i a son serioses e seguisson plan lo metòde terminologic, d'autres revèrtan l'amatorisme, mas totes, quitament los melhors, patisson la manca d'estandardizacion completa e disponibla que caracteriza l'occitan, donc son sovent d'assages limitats a un dialècte, sens vision panoccitana dels besonhs e amb de lacunas normativas. Entre los assages mai serioses, cal citar en gascon aranés un lexic de "relacions professionalas" (dichas "laboraus", çò que ja mòstra una dificultat de codificacion, Lexic 1999) e un lexic dels restaurants (Jaquet 2000); en gascon general un desplegant tocant Internet (Joan Breç Branar *in* Lexique 2003)⁵; en lengadocian (Blanc 1992) e en provençal (Stecoli sd.) de propòstas interessantas subre l'informatica. Es pas encara possible d'avalorar la collaboracion actuala entre los occitanistas cisalpencs e los terminològs catalans del Termcat, qu'alestisson una terminologia dels espòrts d'ivèrn pels Jòcs Olimpics de Turin de 2006. Aqueles se debanaràn en partida dins las Valadas Occitanas. Tanpauc se sap pas encara çò que donarà la collaboracion actuala entre l'IEO e lo Termcat per far de lexics de las disciplinas d'ensenhament, coma las matematicas. Mas podèm crénher que l'IEO i aplique pas la normativa de l'occitan e que i faga de causidas destabilizantas, coma es de costuma dempuèi trenta ans (Sumien 2004: 97-117).

4. Los critèris de codificacion e de completatge

Los metòdes de terminografia son plan avançats dins las lengas establidas coma lo francés o dins las lengas en via de recuperacion dinamica coma lo catalan (gràcias a l'organisme Termcat, qu'emana de la Generalitat de Catalonha). Mas dins las lengas que son encara en via d'estandardizacion, coma l'occitan, lo melhor metòde de terminografia pòt pas remplaçar l'estandardizacion.

Pasmens començam de veire un procediment possible quora gerissèm las terminografias d'Spip e OpenOffice en las considerant coma d'aplicacions particularas dels principis mai generals d'estandardizacion. Ai utilizat mai que mai dins ma tèsi (Sumien 2004: 309-343) los *critèris de codificacion e de completatge*, que Lamuela (1995) a meses al ponch, en seguida d'un trabalh pionier de Teulat (1976) e de las idèas del Cercle Lingüistic de Praga (1929). Los critèris son concebuts especialament per las lengas subordenadas e permeton d'i evitar las causidas arbitràrias e non foncionalas. Ramentem que Lamuela descompausa l'*estandardizacion* en doas categorias: 1° la *codificacion* o seleccion demieg las formas ja existentas; 2° l'*elaboracion* que compren mai que mai lo *completatge* (apondre a la lenga los recorses lexicals e sintaxics que li mancan) mas tanben la *cultura de la lenga* (desvolopament estilistic). Los critèris de Lamuela son gaireben identics per la codificacion e lo completatge: (1) *diasistematicitat*, (2) *istoricitat*, (3) *regularitat* (especialament *distintivitat* dins lo completatge), (4) *regularitat evolutiva e d'adaptacion*, (5) *coeréncia estructurala*, (6) *foncionalitat*, (7) *autonomia*, (8) *analogia amb d'autres lengas*. S'i ajustan de condicions generalas: (9) *sistematicitat*, (10) *condicions socialas de coeréncia amb las causidas normativas anterioras*.

En terminologia, se totes los critèris aqueles son utils, lo de *distintivitat* i ten una importància particulara car garentís la relacion biünivòca entre cada concèpte (significat) e son tèrme (significant).

Del costat de la *codificacion*, se seleccionaa e se recicla las formas tradicionalas per fixar de tèrmes. En general, es pro aisit de trobar de formas plan diasistematicas que s'adaptan

⁴ Ramentem que Lafont (1991) destria tres fasas d'accelaracion istorica del renaissentisme occitan: lo Temps Un a la fin del sègle XIX amb lo Felibritge, lo Temps Dos dins los ans 1960-1970 amb l'occitanisme tradicional e lo Temps Tres dempuèi los ans 1990 amb un occitanisme renovat.

⁵ Joan Breç Branar a beneficiat del programa Linmiter (terminologia dins las lengas romanicas minoritàrias) qu'es organizat per l'Union Latina.

aisit als sèt estandards regionals amb de cambiaments formals superficials (regularitat evolutiva coma *l/u*, *ca/cha*, *ch/it*, neutralizacion lemosina de *e/è*, proparoxitòns niçards; palancas gramaticals basicas coma *los/lei[s]/lu*). De còps, quand cal causir entre de formas equivalentas, coma *barrar* e *tancar*, s'atròba que totes en teoria son adaptablas e generalizablas als sèts estandards regionals. Pasmens se preferís las mai expandidas: se causís *barrar* perque *tancar* s'utiliza pas talament en nòrd-occitan (e quitament se los catalans an causit *tancar*). A partir dels vèrbs sinonims *escondre* e *amagar*, se pòt crear lo neologisme *escondedor* o *amagador* (anglés e francés “cache”, catalan “memòria cau”)⁶. Se preferís *escondedor* perque *escondre* es mai expandit dins l'us tradicional de la lenga. Per contra cal reconóisser qu'*escondre* > *escondedor* demanda mai d'adaptacions dialectalas: en vivaroalpenc *escondre* > *escondeor*, en gascon *escóner* > *esconeder* (*amagar* es identic de pertot, mas es inabitual en arvernomediterraneu; lo derivat donariá *amagador* en general, *amagaor* en vivaroalpenc e *amagader* en gascon). De còps, pasmens, cal gerir de mots que fan partida del lexic usual e ont se consagra de formas plan diferentas segon los dialèctes. Per designar lo periferic *la mirga*, qu'es motivat per l'imatge de l'animal (anglés e italian “mouse”, francés “souris”, catalan “ratoli”), es malaisit de prepausar una forma unenca perque l'us fonamental a consagrat segon los dialèctes *mirga/murga/murja*, *rata*, *soritz*... L'estandardizacion permet d'integrar cadun d'aqueles tres lexèmas dins cada estandard regional, e doncas de ne causir pas qu'un per la terminologia panoccitana. Mas lo pes de l'usança per designar l'animal e sa motivacion dins lo tèrme informatic nos fan preferir de formas diversificadas: *mirga* (*murga*, *murja*) e *rata*. Una tala divergència de forma demòra regde excepcionala. Dins d'autres cases, un tèrme tecnic ancian, e mai s'es localizat, s'avèra pro adequat per se reciclar dins la designacion d'un concèpte nòu. Per exemple, lo mot mediterraneu *garbi* (modèl per bastir un vaissèl o per talhar la pèira, cf. TDF) sembla plan comòde per designar dins OpenOffice los modèls de diferentas aplicacions (tractament de tèxt, dessenh, etc): es una revirada analòga, dins sa motivacion, als tèrmes “template” en anglés e “plantilla” en catalan. Lo recurs a un mot particular coma *garbi* se justifica perque OpenOffice destria los concèptes de *garbi* (“template”, “plantilla”) e de *modèl* (“pattern”, “patró”).

Dins lo *completatge*, l'absència d'un us plan fixat en occitan permet de far aisidament de causidas totalament diasistemáticas dins la fixacion dels cultismes e dels manlèus. En m'apiejant sul trabalh del Conselh de la Lenga Occitana (CLO), ai desvolopat las règlas de fixacion d'aqueles formas dins ma tèsi perque los principis d'Alibèrt tocant los cultismes latins e grècs son pas complets. Aital utilizam un metòde que nos permet de fixar aisidament totes los neologismes que son pas de formacion populara.

Un criteri plan util es lo d'analogia amb d'autres lengas. En occitan, consistís a consultar sistematicament las formas del catalan, del francés e de l'italian (las tres lengas “fòrtas” de nòstra vesinança immediata) per bailar a l'occitan de solucions “románicas mejanas” que dependon pas tròp estrechament d'una lenga dominanta. Aital, preferissèm *provesidor* a *fornidor d'accès**, en foncion del catalan “proveïdor” e de l'italian “provider”, en fàcia del francés “fournisseur d'accès”. Softcatalà (2005) a creat amb l'ajuda de Termcat un glossari anglés-catalan d'OpenOffice que premet de trobar la màger part de las solucions. Tanben es util d'emplegar d'autres lexicis en linha, remirables e pròches de l'us, coma *Le jargon français* (Trique 2005) e lo *Foldoc* (sd.) en anglés. La consulta del francés e de l'italian, en practica, se fa detalhadament quand las solucions anglesas e catalanas son tròp particularistas.

De còps cal resòlver lo problèma tipic de l'anisomorfisme, çò es la manca de parallèls entre de lengas diferentas e las ambigüitats consecutivas de la traduccion. Aquò se passa quitament en terminologia, malgrat lo principi de distintivitat. Dins OpenOffice, l'anglés

⁶ En occitan l'anglicisme *cache** convendriá pas perque fariá pensar al vèrb *cachar*.

utiliza de còps “contour” per dos concèptes plan diferents: (a) lo *contorn* en forma de linha o de decoracion dins los imatges e los quadres e (b) l'*intertítol* dins lo còr dels articles e dels plans (l'*intertítol* es inferior al *títol*) (la revirada catalana a pas prepausat cap de distincion explicita). Envèrsament, l'anglés distinguís “heading” e “header”, que los catalans an traduch respectivament en “encapçalament” e “capçalera”, per designar a la gròssa la part superiora d'una pagina: la nuança entre los dos concèptes es minima. En occitan, sembla practic de fusionar los dos tèrmes d'origina dins la forma unenca *cap*, que rèsta sufisentament explicita dins lo contèxt d'una compaginacion. En mai d'aquò, en aquel cas precís, la tradicion de l'occitan ofrís pas de nuanças morfológicas e semanticas equivalentas a l'anglés e al catalan.

Dins totas las terminologias del mond, de còps s'admet dos tèrmes sinonims, basta que s'apliquen al meteís concèpte e a pas cap d'autre. Es una concession a l'us concret de la lenga. En occitan, en foncion de las practicas sedimentadas, es perfiechament admissible de dire *imprimir/imprimenta* o ben *estampar/estampadoira*. Avèm utilizat la primièra solucion dins Spip e la segonda dins OpenOffice (cf. anglés “print/printer”; catalan “imprimir/impresora”; francés “imprimer/imprimante”; italian “stampare/stampante”). Acceptam los sinonims solament dins los cases mai manifèstes que l'usança impausa, en assajant, totun, d'aver una omogeneïtat dins cada logicial donat. Tanben admetèm l'alternància estilistica entre de mots equivalents quora an pas ges de foncion terminologica (*tanben* = *tanplan* amb las adaptacions possiblas a l'us costumièr de cada standard regional: niçard *tanben* = *finda*, vivaroalpenc e provençal general *tanben* = *pereu*, auvernhat *tanben* = *maitot*...). Arriba que las versions en d'autres lengas son mens rigorosas que l'occitana. La version francesa d'OpenOffice accepta “navigateur” o “butineur” (en occitan nos limitam a *navigador*), la version catalana d'OpenOffice alterna “amunt”, “superior” e “a dalt” (en occitan generalizam *amont*). Dins una comunicacion desbarrassada de las constrenchas tròp tecnicas, es plan legitim en occitan de far servir de sinonims, e mai de jogar subre l'ambigüitat e la polisèmia (*escafar*, *esfaçar*, *suprimir*, *eliminar*, *levar*, *remòure*...), mas laissam la libertat d'aqueles jòcs lingüistics als usanciers. Eles son pas constrenches a la rigor terminologica dels traductors.

5. La metodologia e las constrenchas materialas

Fins ara avèm parlat mai que mai de la fixacion formala dels tèrmes. Mas la terminologia se resumís pas a aquela operacion. Una metodologia normala e ideala, expausada per exemple al Termcat (1990), demanda de far un trabalh gròs en amont abans de fixar los tèrmes. Especialament, cal associar un especialista del domeni d'activitat en question (aicí, l'informatica) e un terminològ que ten lo saber-faire lingüistic. Tanben cal despolhar un còrpus de documents representatius del domeni visat, puèi bastir un *arbre de camp* e establir la lista dels concèptes pertinents, e tanben es mestièr de detectar los tèrmes ja intrats dins l'us (que se pòdon gardar o corregir segon los cases).

Devèm confessar que tenèm pas —o pas encara— los mejans temporals, financers e institucionals per organizar la totalitat d'aquel trabalh. Pasmens avèm de respondre a un besonh concret: l'occitanizacion de qualques logicials necessaris. Dins una situacion tala, es mestièr d'assumir una “terminologia del paure”, impausada per las necièras, e s'atròba qu'es malaisit d'escapar a aquela situacion dins mantas lengas subordenadas. Malgrat aquelas constrenchas, rèsta necessari de recercar la qualitat e la rigor dins los limits del trabalh realizable. Per astre, los logicials Spip e OpenOffice ja tenon de terminologias mai o mens conceptualizadas e organizadas dins lors versions originalas en francés e en anglés. Per OpenOffice mai que mai, beneficiam de l'ordenament terminologic de Softcatalà (2005).

Fins ara, essent que podèm pas realitzar materialament un trabalh autonòm d'ordenament, bastissèm un lexic occitan dels tèrmes informatics a dicha que las traduccions avançan, en aplicar los critèris de codificacion e de completatge e en nos apiejar subre las conceptualizacions disponiblas dins d'autres lengas. Quitament s'es pas una situacion ideala,

podèm afortir que prepausam al public de causidas “presentablas” amb un certan nivèl de coeréncia e d’acceptabilitat. Dins un estapa ulteriora, nòstre lexic lo formalizarem, lo completarem e lo botarem en linha a la disposicion del public. Almens presentarà las equivaléncias en occitan, catalan, anglés e francés, benlèu en italian.

6. Qualques nòtas subre la sintaxi e la pragmatica

Un domeni connèxe de la terminologia es lo de la sintaxi d’usança tecnica: pertòca d’un latz la codificacion e d’autre latz aquel aspècte de l’elaboracion qu’es la cultura de la lenga (lo desvolopament estilistic). Dins una traduccion tecnica, las qualitats necitas son la sobrietat e la clartat dels enonciats. Los usanciers d’un logicial i recèrcan bèl primièr de messatges pertinents e foncionals, i demandan pas una pròsa pintoresca e chucosa qu’illustre las virtuositats estilisticas de l’occitan (i a d’autres luòcs per aquò far). De fach, si que cal far un trabalh estilistic, mas lo cal far per fin d’elaborar un estil nèutre e discret que s’escafa darrièr lo messatge de l’enonciat.

Las fresas complèxas, que tenon de sintagmas nominals pesants, sovent son inevitablas per manejar los concèptes (Cercle Linguistic de Praga 1929): “*Podètz causir, entre aquelas opcions, un registrament automatic del garbi de la basa de donadas*”. Cada còp qu’es possible, ça que la, remplaçam los sintagmas nominals per de sintagmas verbals, que son mai fluids dins l’enonciat, a condicion qu’empachen pas d’identificar los concèptes utils. Ansin direm “*Dins lo menut, indicatz la periodicitat dels salvaments automatics: aquò vos permet de...*” puslèu que “*La possibilitat d’indicar la periodicitat dels salvament automatics, dins lo menut, vos permet de...*”

Un estèc per far las fresas mai fluidas es de preferir, quand es possible, la votz activa a la votz passiva: vesèm la meteissa preocupacion dins la version catalana d’OpenOffice, mentre que la version anglesa d’OpenOffice e la version francesa d’Spip recorron de longa a la votz passiva:

- occitan “*S’es salvat los fichièrs dins lo repertòri x*”,
- catalan “*Els fitxers s’han desat al directori x*”
- ...vèrsus...
- anglés “*The files have been saved in the x diretory*”,
- francés “*Les fichiers ont été enregistrés dans le répertoire x*”.

Las construccions impersonalas son tras que frequentas per indicar qu’un procès es a se realizar. Segon lo modèl anglés del gerondui (“*Loading data...*”), lo catalan pòt utilizar lo meteis procediment (“*Carregant les dades...*”), mentre que lo francés preferís lo sintagma nominal (“*Chargement des données...*”). En occitan pareis mai acceptable e mai fluid d’utilizar una construccion amb èsser a: “*Es a cargar las donadas...*” (en luòc de “*Cargant las donadas...*” o “*Cargament de las donadas...*”). Dins “*es a*”, sosentendèm que l’ordenador es lo subjècte de la frasa.

L’indicacion dels òrdres s’exprimís en anglés amb l’imperatiu (*print, don’t save*) e en catalan amb l’imperatiu a la persona 2 (*imprimeix, no desis*) mentre que lo francés emplega l’infinitiu (*imprimer, ne pas enregistrer*). En occitan sembla mai acceptable de far servir tanben l’infinitiu (*estampar, salvar pas*) car un imperatiu sistematic que creariá un estil un chic rufe e desagradiu (*estampa, salves pas*, o quitament *estampatz, salvetz pas*).

Malgrat de mejans materials limitats e una situacion malaisida, vesèm que la terminologia pòt recebre en occitan de solucions foncionalas. Son:

- de solucions diasistemáticas (panoccitanas, pensadas en foncion de las grandas adaptacions dialectalas elementàrias),

- de solucions confòrmas als principis generals d'una nòrma establada e comuna a tota la comunitat lingüística (la nòrma classica d'Alibèrt, Lafont, Bèc e del Conselh de la Lengua Occitana),

- de solucions versemblablas al nivèl semantic e morfologic, dins l'encastre istoric d'Occitània e del mond a l'entorn (se consulta sistematicament lo TDF es las bonas fonts e, quand lo recors manca, se completa amb lo principi central de l'analogia amb d'autres lengas),

- de solucions concebudas dins l'amira mai larga de l'estandardizacion (formas referencialas de la gramatica e del lexic), perque aquò garentís la disponibilitat de la lenga nòstra al près de la poblacion e son accés a de foncions socialas novèlas.

Referéncias bibliograficas

BLANC Joan Francés (1992), *Lexic anglés [sic]-occitan d'informatica / English-Occitan lexic [sic] of computing* [paginas web],
www.occitania.online.fr/aqui.comenca.occitania/infoenoc.html

CERCLE LINGÜÍSTIC DE PRAGA (1929) = CERCLE LINGUISTIQUE DE PRAGUE “Thèses”, *Mélanges linguistiques dédiés au Premier Congrès des Philologues Slaves*, coll. Travaux du Cercle Linguistique de Prague n° 1, Praga: Jednota Československých Matematiků a Fysiků, pp. 7-29

Foldoc / Free on-line dictionary of computing (sd.) [paginas web],
wombat.doc.ic.ac.uk/foldoc

JAQUET Eisharc (2000), *Vocabulari de restaurants*, Vielha: Conselh Generau d'Aran [occitan-catalan-espanhòl]

LAFONT Robèrt (1991), *Temps tres*, coll. Internacional, Perpignan: Trabucaire

LAMUELA Xavier (1995), “Criteris de codificació i compleció lingüístiques”, *Els Marges* 53: 15-30

Lexic de relacions laboraus, aranés-catalan-castelhan (1999) Barcelona: CCOO / Comissió Obrera Nacional de Catalunya / Conselh Generau d'Aran [disponible al web: cultura.gencat.es/llengcat/aran/a_foment.htm]

Lexique de l'Internet en langues de France: français, catalan, corse, occitan (2003) [desplegant], Paris: Société Française de Terminologie / Centre de Recherche Corse Méditerranée / Institut Occitan / Termcat

OpenOffice [paginas web], www.openoffice.org

SOFTCATALÀ (2005), *Glossari de l'OpenOffice.org* [anglés-catalan],
www.softcatala.org/projectes/openoffice/glossari.htm

Spip [paginas web], www.spip.net

STECOLI Cristòu (sd.), *Lexic informatic* [inedit]

SUMIEN Domergue (2004) *La standardisation pluricentrique de l'occitan: nouvel enjeu sociolinguistique, développement du lexique et de la morphologie* [tèsi], Montpelhièr: Universitat Pau Valèri-Montpelhièr III

TDF = MISTRAL Frederic (1879-1886) *«Lou Tresòr dóu Felibritge» [Lo Tresaur dau Felibritge]: Dictionnaire provençal-français*, Ais de Provença: Remondet-Aubin [reed. 1968, Ais de Provença: «Edicioun Ramoun Berenguié» (Edicions Ramon Berenguer)] [reed. 1979, Ais de Provença: Edisud, 2 vol.]

TERMCAT (1990) *Metodologia del treball terminològic*, Barcelona: Generalitat de Catalunya-Departament de Cultura

TEULAT Rogièr (1976), “Critèris de causida de las fòrmas* [formas] referencialas generalas”, *Quasèrns de lingüística occitana* 4: 3-9 [représ dins Teulat 1985: 69-75]

TEULAT Rogièr (1985,) *Uèi l'occitan*, sl.: Institut d'Estudis Occitans

TRIQUE Roland (2005), *Le jargon français (version 3.4.109)* [paginas web], www.linux-france.org/prj/jargonf

© **Linguistica Occitana 3 (junh de 2005) [www.revistadoc.org]**

© **Domergue Sumien – 2005**